

Aj ľadový hokej potrebuje reformu

2. 5. 2008, Eugen Jurzyca, riaditeľ Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy

Ekonomiku sa podarilo reformovať a predbieha zahraničie. Ostatné oblasti sa reformovať nepodarilo a za zahraničím zaostávajú. Od vedy, kultúry, cez školstvo a zdravotníctvo, až po šport. Tri z faktorov, ktoré stáli za hospodárskym úspechom, by mohli byť inšpirujúce aj pre ostatné oblasti, vrátane športu.

Po prvé, je stratou, ak sa väčšina energie snaživých a poctivých ľudí musí strácať v netransparentnom boji o peniaze zo štátneho rozpočtu. Veru aj v hospodárstve to tak bolo. Začiatkom deväťdesiatych rokov sa ministerstvo hospodárstva pýtalo stoviek podnikov, koľko peňazí by potrebovali na reštrukturalizáciu, ich požiadavky zrávalo a celkovú sumu predložilo vláde. Veľa práce, emócií, hnevu, lobovania a výsledok, samozrejme, žiaden. Teda pre ekonomiku – niežeby sa vtedy nikto nenabalil. Riešenie spočívalo v dvoch krokoch. Boli prijaté transparentnejšie pravidlá pre štátnu podporu a väčšina manažérov pochopila a uznala, že to nie je štát, ktorý im zabezpečí slnečnú budúcnosť, ale ich výsledky. Podľa toho sa aj správa a takéto správanie vyžaduje aj od ostatných. Aj v športe by sa zišlo posilniť pravidlá financovania, ktoré zreteľne zvýrazňujú závislosť medzi výškou podpory a merateľnými prínosmi pre spoločnosť. Aj v športe je veľa ľudí, ktorých energia sa roky mrhá v neproduktívnych bojoch so štátnym rozpočtom. Na škodu ich, aj športu.

Druhým zdrojom úspechu ekonomiky, ktorý by mohol byť prevzatý do športu, je ochrana investícií spojená s právom na dividendy. Dnes sú u nás dividendy dokonca nezdanené. Spoločnosť ich uznala právne aj morálne. V športe, osobitne pri výchove detí, to tak však nie je. Pravdou je, že právna ochrana investícií trénerov mládeže či klubov, ktoré sa jej venujú, je zložitá. Lenže ani to, čo spoločnosť môže urobiť, nerobí. Nemalo by byť predsa problém priznať tým, ktorí vložili roky práce, množstvo emócií, času a peňazí do výchovy detí, aspoň morálnu satisfakciu. Sponzorov seniorských klubov, ktorí si často kompenzujú svoje vklady do športu lukratívnymi štátnymi zákazkami, poznáme všetci. Koľkí z nás však poznajú prvých trénerov našich špičkových hokejistov, futbalistov, tenistov? Koľkí poznáme sponzorov a organizátorov výchovy detí? Kým sa týmto ľuďom aspoň hlboko nepokloníme, ťažko nájdeme cestu k rozšíreniu športu u nás. Momentálne im naša spoločnosť nepriznáva ani morálne dividendy. Je to rovnaké, ako keby sme ich v ekonomike stopercentne zdanili. Ako dlho by asi trval hospodársky rast?

Treťou paralelou, ktorú treba urobiť medzi ekonomikou a športom, je oddelenie biznisu (ktorý je pre zákazníka) od neziskových činností (ktoré sú pre spoločnosť). Po roku 1989 bolo súčasťou našich priemyselných firiem takmer všetko: školy, sociálne byty, jasle, ambulancie, športové kluby. Nakoniec robili mizerne jedno aj druhé. Ukazuje sa, že je vo väčšine prípadov lepšie, ak sa firma venuje svojmu biznisu a neziskové aktivity sú od nej odčlenené. V športe sú však stále ešte pomiešané. Šoubiznis (seniorské súťaže) je prepletený napríklad s výchovou detí. Organizačne aj finančne. Niežeby musela byť výchova detí umiestnená len na školy, a nie do športových klubov. Ak ale chceme, aby táto krajina mala dlhodobú perspektívu aj v športe, mali by sa štát a súkromní sponzori venovať skôr deťom a zárobky seniorov nechať viac na ich schopnosti zabaviť platiacich divákov.